

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak helyben, házhoz hordva:
Félévre 3 kor. 50 fill. | Egy óra 60 fill.

Felelős szerkesztő és lapkiadó tulajdonos:
Dr. Kiss Pál. Telefon-száma: 63.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Széchenyi-tér 2., telefon-szám: 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 14 korona. | Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 „ | Egy óra 1 „ 20

Osztrák-magyar katonáink harcban.

Dörög az ágyú, ropog a puská. — Heves ütközetek Be grad körül.

Egyre-másra érkeznek a harc-térről a sürgönyök, jelentések, a melyek bizony nagyon bizonytalan hírekkel látnak el bennünket. A nagy sürgöny káoszából egy bizonyos megállapítható, hogy katonáink nyancsak erős tűzben vannak s a magyar névnek megfelelő dicsőséggel küzdenek.

Az első jelentések szerint az osztrák-magyar monitorok szerda este óta szakadatlanul bombázzák Belgrádot, míg csapataink a Mura és Száva között állanak. Csütörtök reggel a tüzérségi harc még szakadatlanul folyik. Belgrad lángokban áll és a belgrádi löportár a levegőbe repült. A tüzérségi harc egész nap folyt ma, de délután már a szerbek csak egy-egy lövéssel viszonzozták ütegeink tüzelését.

A harctérről érkezett hivatalos jelentés szerint az eddigi hadi események csak jelentéktelen csatározásokra szorítottak a Száva és a Duna mentén. A patríók (előőrök) ismétellen puskalövéseket váltottak, melyek azonban jelentékeny veszteséggel nem jártak.

Komolyabb ütközet volt az, a mely a zimonyi hid mellett zajlott le szerdáról csütörtökre virradó éjjel, mikor is szerbek, mint már jelentettük, a zimonyi hidat felrobbantották. A hidrobbantás azonban nem sikerült teljesen, mert a rombolás művét a szerbek nem tudták végrehajtani, mert előőrseink száraz felől a hajótűzéség által támogatva ezt megelcsúszték.

Újabb jelentés szerint Progaránál egy 50-60 főből álló szerb banda átkert keletre a Dunán, de katonáink erélyes tüzelése ebben megakadályozta a szerbeket.

Jelentős sikere volt hadseregeinknek az a dicső tény, mellyel két ellenséges gőzhajót elpusztítottak. A két gőzhajó teljes hadfelszereléssel s teljes gőzzel igyekezett a Dunán Belgrad felé, ámde tüzérségünk tűz alá vette a két hajót s hamarosan elsüllyesztették mind a két hajót.

Mai táviratunk a következők:

Budapest, jul. 29.

A pancsovai határrendőrkapitány távbeszélő hivatala jelentéssel 29-én este 11 óra 50 perckor. Belgrad előtt az ágyúk ma este 9 óra 30 perc óta ismét azólnak. A monitorok (három) Zimony és Pancsova között Belgradot oldalról bombázzák. Az ágyuharc he-

ves. A csapatok jelenleg még a Duna és Száva balpartján állanak. Belgrad ég.

Budapest, jul. 30.

Verseczi rendőrkapitány. Julius 30. éjjel 3 óra 30 perckor az ágyuharc szakadatlanul folyik. Eredmény ismeretlen. Szerb részről már csak egy-egy lövéssel viszonzozták a tüzelést.

Budapest, jul. 30.

A monitorok este újra bombázták Belgrádot. Csapataink a Duna és Száva között állnak. Éjjel fél négy órakor a tüzérségi szakadatlanul tart. Eredmény ismeretlen. Belgrad ég. A belgrádi löportár a levegőbe repült. A szerbek megkísérelték újra a Száva-hid felrobbantását, de eredménytelenül.

Budapest, jul. 30.

(Hivatalos tudósítás. Kiadott délután 3 óra 45 perckor) Miként az általános helyzet után mást nem lehetett várni, az eddigi hadi események csak jelentéktelen csatározásokra szorítottak, az elválasztó folyók mentén végrehajtott járőrmenetek alkalmával ismétellen puskalövések váltására került sor, melyek azonban jelentéktelen veszteséggel jártak. Komolyabb jellege volt azon kisebb ütközetnek, a mely a zimonyi hid mellett zajlott le szerdáról csütörtökre virradó éjjel. Felrobbantották — miként már jelentettük — a szerbek az említett hidat, az eredmény azonban nem volt megfelelő a szerb lövevények: az elrombolás munkáját befejezni saját előőrseink szárazföldi és hajótűzéség által támogatva megelcsúszták. Progaránál egy 50-60 emberből álló irreguláris bandának azt a lövevényét, hogy a folyón átkeljen, saját előőrseinknek éberségén megelcsúszták. Végre sikerült a fáját Velkegradisté-vel szemben felvonuló tüzérségünknek két lövevényben levő ellenséges gőzhajót tűzbe venni és megsemmisíteni. Ezen alkalommal megállapíthatjuk, hogy a nyilvánosság a harcúterem lefolyt minden fontosabb eseményről állandóan hivatalos értesítés által, — melynek egyedül tulajdonítható autentikus jellege — tudomást fog szerezn.

— Utazni csak igazolvánnyal lehet. A mai naptól kezdve bizonytalan időközönként hadi menetrend lépett életbe. Naponta csak egy postavonat közlekedik, amelyet a polgárság használhat. Ezeket a vonatokat azonban csak hatósági engedéllyel lehet, amelyet a rendőrség állít ki. Az utazni akarnak igazolni kell személyazonosságukat és az utazásuk célját is.

Elkergetni a Karagyorgyevics dinasztit.

Bécs. Julius 30. Külügyminisztériumnak biróháza van a bizonyítékok arra nézve, hogy a Ferenc Ferdinánd trónörökös és hitvese, Hohenberg Zsófia hercegnő ellen készült merényletnek György szerb herceg volt az értelmi szerzője és tervezője.

A merényletet a katonai párt előkelő embereivel tárgyalta meg a volt szerb trónörökös. A bécsi lapok szerint a készülő háborúnak az a célja, hogy a Karagyorgyevics dinasztit a szerb trónról elkeressék s olyan királyt állítsanak a szerb trónra, aki személyileg garanciát nyújt arra nézve, hogy az eddigiekhez hasonló galád események többé elő ne forduljanak Szerbiában.

Háborus hangulat városunkban.

Makói katonák a csatamezőn.

A városban ugyanaz a kép, ugyanolyan ideges, izgatott a hangulat, mint szombat óta állandóan. A behívott póttartalékosok mindnyájan elmentek, de egy pár még hazajár Szegedről, hogy hozzon valami vigasztaló hírt az aggódó családnak, kiváncsi ösmerősöknek.

Boldogan ujságot adják az előléptetést s a fontos megbízásokat olyan katonai szigorral hajtják végre, mintha egész életükön át ezzel foglalkoztak volna. A szegedi Proféta, a makói vig fink tanyája hangos a jókedvtől. Az újdonsült őrmesterek, hadnagyok, csapatkapitányok élvezik az áldott semmittevést, hiszen pár nap múlva majd lesz izzás, nehéz masirozás. Nagy ígéretek vannak már adva az esetre, ha lefújnak a mozgósítást. Elvégre szép a katonai élet, de kényelmesebb az otthon előtt feketézni, s csak ujságból olvasni a nagy napról való tudósítást.

Különbözik is dühöng az ujságot olvasás. Nyomatott lapok közé temetkezve ülnek az emberek, sőt még az utcán is így járkálnak. Ha besötétedett, egy-egy villanylámpa alatt valószínű embertömeg keletkezik, kik a frissen érkezett „Az Est”-et fáják. Nagy csoport élén valaki hangosan olvas és magyaráz, a többi csak éljen a háborút és a királyt.

Nagy a csoportosulás a „Népeimhez” kiáltvány előtt. Lelkesedve olvassák a szokatlan atyai hangokat, mindenki sajnálja az ősz uralkodót, kinek több a gondja, baja most is, mikor pedig már a hus és vérből való nyolcvannégy éves test a pihe-nést óhajtja.

Együtt éreznek a kiáltvánnyal, ha a mindenható is úgy akarja, hadseregünk lelkesülése fegyvereinknek adja a győzelmet.

Tegnap és ma valószínű népvándorlás volt a Maros hidjához. Kiváncsiak, családtagok keresték fel a hidtől állomásozó makói népfőlkől álló csapatot. Breuer Gusztáv vezetésére van bizva negyvenöt ember kinek a fele makói.

Nagyon idegen, furcsa kép volt az ösmerős, deresedő, lógós bajszu honpolgárok komolykodása, szinte osodálkoztak a bámulók a szigoru, katonás viselkedésen. Mindegyik arcán ott ült az öröm, mosoly, mikor meglátták az ösmerős makói arccokat.

A háborus félelem, izgatottság lecsendesedett. Belefésültak az emberek. Senki sem hiszi már azokat a borzasztó híreket, amelyekkel lelketlen emberek ijesztenék a lakosságot. Tudják, hogy senki sem tud bizonyosat.

Az a kevés hír, ami a szerkesztőségéből kikerül, nagyon is elegendő a kedélyek lecsillapítására, annál is inkább, mert azok hiteltelenek is. Újabb időben, újabb behívások nem történtek.

B. I.

A makói társadalom és a háboru.

A nehéz időkben mindenki teljesíti kötelességét.

A törvényt tesz tanúságot arról, hogy valahányszor a magyar haza veszélyben volt, annak csaknem minden fia tudta, mi a kötelessége a haza iránt és annak mindenki igyekezett tölle telhetőleg eleget tenni.

Most is vésteli felhők toronyulnak a magyar haza egén. Valóban történelmi időkben élünk, mikor mindenkinek megvannak kötelességei a haza iránt. Jóleső érzéssel mondhatjuk, hogy a haza iránti kötelességeiknek nemcsak azok tesznek eleget, kik a harctéren életüket és vérüket áldozzák fel a hazáért, hanem azok is, kik itthon maradtak és adománysikkal járulnak hozzá a hont védő katonák nyomorban maradt családjaiknak eltarításához. Ezeknek filérei is áldozatot képeznek a haza oltárán.

Az áldozatkészség nem minden napi példáját mutatja Makó város közönsége. Mi voltunk az első, a kik gyűjtést indítottunk a harctérré bevonult katonák nyomorban maradt családjaiknak főségiése érdekében. A gyűjtésből ma 92 koronát szolgáltatunk be a polgármesteri hivatalhoz és 25 kiló rizst. S ma már az egész társadalom megmozdult.

Lapunk úján újabb adkozottak: Madzser Gusztáv 20, Csamilla Antal 10, Gebe Mihály 10, Fehér Mór dr. 10 koronát. Többen közvellenül a polgármesterhez nyújtották be adományaikat, így Paór Endre adott 50, Neumann Zsigmond 10,

Neumann-Böske és Iona 10. Elek Lajos cipész 10, Velkovicz Koszta 20 koronát.

Igazán nemcsak nyilatkozott meg a makói kereskedők együletének nemességéről. Az egyesületnek vezetősége ma a következő átiratot intézte a polgármesterhez:

Nagyságos Polgármester Ur!

Az igaz lelkesedés hatása alatt, mely a jelen történelmi időben együletünk minden egyes tagját elfölti, nem teledkezhetünk meg azoknak a hozzátartozóiról, akik ötélsége legmagasabb parancsnak a legkétségesebben eleget téve, családjaikat kenyérkereső nélkül hagyják itthon.

A hatóságokon kívül a társadalomnak is kötelessége tehetségehez képest azokon segíteni, akik életüket és vérüket a szent célért áldozták, míg családjaik eközben nyomorognak.

Ezen hazafias kötelességből együletünk is ki akarja részét venni, amíg a makói bevonult katonák itthonmaradt szűkölködő családtagjai részére ezentúl 250 korona azaz kétfőszázötven koronát felajánlunk s ezen összeggel egyszerűen mind Nagyságodnak megküldi, egyúttal pedig van szerencsénk b. tudomására hozni, hogy együletünk tagjai között ezen célra gyűjtést is rendezünk, melynek eredményét bármikor leszállunk Nagyságodnak szintén átadni.

Egyúttal az ő haderőgünk esetleges sebességű részére együletünk összes helyi legelő tábori kórház céljára a legnagyobb készséggel felszámolja és kéri a sajtókat szíves elfogadását.

A vármegye ügyei.

Rendkívüli közgyűlés a megyén.

Csanádvármegye törvényhatósága nehány, halasztást nem tűrő ügy elintézése végett ma délután Markovics Manó dr. főispán elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott.

A közgyűlésnek nem voltak különben sem fontosak a tárgyai, így hamar végzett szokással a törvényhatóság.

Első sorban tudomásul vette a vármegye Csernoch János hercegprímásnak köszönetét, melyet a vármegyének azon ödvözlő iratára küldött, melyet hercegprímásán történt kinevezése alkalmából hozta intézett.

A törvényhatóság Szuszán Eddé né főidei állatorvos özvegyének 100 korona segélyt szavazott meg, a kisenyedi református egyház templomépítési céljaira 50 koronát, nemkülönben a Komáromban felállítandó Jókai Mór szobrára 150 koronát. Az augusztus hó 19-én megrendendő városi tisztújítás helyettes elnökéül a törvényhatósági bizottság Tarnay Ivor megyei főjegyzőt küldte ki. Ugyancsak Tarnay Ivor választotta meg a városi igazoló választmány helyettes elnökévé is.

Elhatározta a törvényhatóság, hogy a megyei kórház részére új Röntgen készüléket szerez be.

Halász Károlyné özvegyi nyugdíját évi 480 koronában állapította meg a törvényhatóság.

Végül pedig az ebadó alaphól Magyarbányhegyes községnek 400 korona segélyt szavazott meg, mire a bizottsági fides véget ért.

Egy makói apa tragédiája.

Meghalt, mert a fiát elvitték katonának.

A mozgósítás senkit sem kímél, a kiszolgált katonákat bizony elviszik, akármilyen kedvesek is a családnak, akármilyen szükség is van rájuk a szegényes gazdaságban. Így járt Salrbik István is. Három kiszolgált katonája van, kik mindnyájan bevonultak, egy a honvédekhez és kettő a közönsékhöz.

Szegény apa belenyugodott a legtöbb hadur parancsába, pedig a családtevénytartókat, a munkakerőket vitték el. Még büszkén mesélte a szomszédoknak, hogy három fia védi a hazát.

Pedig csak mutatta a jókedvet. Izgatott volt, leste a háborus híreket, jért-kelt, hogy halljon valami biztosat a fiáról. A gazdaságban mint hevert a csekélyke termés, nem volt, aki befejezze a munkát, szíve mindezt elviselni nem tudta, ma reggelre meghalt.

Felcségsé, a szomorú özvegy, ki az egyetlen itthon levő családtagot, a férjét is eltemette, felment a polgármesteri hivatalba. Gera főjegyző meghatva hallgatta a család szerencsétlenségét s megígérte, hogy telefonál a szegedi katonai hadkiegészítő parancsnoksághoz, hogy a fiukat engedjék haza a temetésre.

Ma azután megjött a válasz is. Szegény fiuk már urban vannak a határ felé, vissza már nem jöhetnek. Így Salrbik István temetésén saját fiait nem vehetnek részt, nem mintha a katonaság nem engedné haza, hanem mert olyan távol vannak már Makótól, hogy a temetésre már haza sem érnének.

Lázitók a szegedi ügyészségen.

Vasravert szerb pópák.

Tegnap délután öt órakor a nagyikindai vonattal Szegedre szállítottak nyolc foglyot, akiket Nagyikindán lázítás bűntette miatt tartóztattak le. A foglyok között volt a nagyikindai szerb pópá is, akit kocsi szállítottak Szeged-Állomásról az ügyészség fogházába. A bakon egy katoná, bent a kocsiában egy szuroyos fogházőr állt a vasravert pópá mellett.

Az utcán, amerre ment, elhaladt, a nép haogosan abcugolt. Az izgatott között van egy kikindai vagyonos, ismeri ügyvéd és egy ügyvédjelölt. A többiek is intelligens emberek, van közöttük orvos, gyógyszerész, tanító.

A Bácskában már statáriális módon járnak el a nagyserb öröklők fanatikusával. Rögton-ítélő bíróság elé állítják őket. Négy bácskai község, Óverbász, Futak, Csurog és Zsabja szerb pópáját és tanítóját a magyar államessze elleni izgatás miatt a péterváradit erődsé szállították. Ugyanoda került Mitrovic község negyven legelőkelebb szerb lakosa is. Óverbáson a pópánál nagymennyiségű dinamitot is lefoglalt a hatóság.

Az aradi királyi ügyészség fog-

házába bekísérték tegnap egy aradmegyei szerb pópát a csendőrök. Gedeon Milovojnak hívják a bekísért papot, aki azért került az ügyészség fogházába, mert a monarchia ellen a Szerbia mellett izgatja a népet.

A Magyarországra melletti berini zárdában lakott Gedeon Milovoj a egyházi dolgokban bejáró Pécskára. Az elmúlt hét utolsó napján, amikor a konfliktus kitört a monarchia és Szerbia között, utonutólag izgató beszédeket tartott a monarchia ellen.

A csendőrségnek tudomására jutott a pap bűne és hétfőn letartóztatta. Miután kétségtelenül bebizonyult, hogy a monarchia ellen hangulatot akart szítani, ma bekísérték Aradra s ott az ügyészség fogházában várja a további sorsát.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Július 31. Péntek. Róm. kath. Loyolai Ig. Protestáns Loyolai Ig. Görög Orosz július 18. Emilián vt. Nap kel 4 óra 35 percekor, nyugszik 7 óra 36 percekor.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Bűrgönyprognózis: Meleg, száraz. Hőmérséklet: 24-8. C.

Értekezlet a segélyezés ügyében. Markovics Manó főispán meghívására ma délután értekezlet volt a vármegyeháza nagyteremében. Az értekezleten huszonegyen jelentek meg s nyomban a megjelentek segélyező bizottsággá alakult. Megvitatta a bizottság azokat a módokat, amelyek szerint a háboruba vonuló katonák itthon maradt és segélyre szoruló családtagjait segélyezni fogják. A bizottság működését az egész vármegyére terjeszti ki s a megyebeli falvak és Makó szegényei közti megállapítandó kulcs szerint osztják ki a begyűlt adományokat. A vármegye községekben és Makó városában begyűlt mindenféle adomány a bizottság kezébe kerül s a bizottság megfelelő nyomozó eljárás után állapítja meg, hogy kik azok, akik igazán segélyre szorulnak. Ezeket aztán megfelelőleg segélyezni fogják. Itt jegyezzük meg, hogy lapunk a „Makói Független Újság” folytatja az adományok gyűjtését s ezeket illetékes helyre juttatja és állandóan nyugtázná fogja.

Harcotéri betegápolónők. Régebben írunk arról, hogy a vármegyei kórházban háború idejére betegápolónőket képezett ki Uray Vilmos dr. kórházi főorvos. Ezek közül a kiképzett ápolónők közül ma Gombkötő Iona és Bója Juliska fiatal leányok jelentkeztek Galambos Ignác dr. polgármesternél, hogy ők hajlandók vidékre menni katonai kórházakba betegápolónőnek.

Károlyi Mihály hazajön. A magyar nemzet megmutatta, hogy a komoly percekben egységes és osztatlan. Az ellenzék ritka példáját szolgálta a hazafias felbuzdulás minden szép erényének. Tegnap délután kábelátvitel érkezett Newyorkból Károlyi Mihály gróftól, akit ugyanaz a lelkesedés tölt el, mint minden magyar embert. Károlyi Mihály távirata így szól:

A népgyűlések tartását beszüntettük, mindnyájan haza megyünk. Gróf Károlyi Mihály.

Ujabb kábelátvitel szerint Károlyi bélbaja kiújult s most Newyorkban beteges fekszik. Kiseb képviselő társai hazautaztak Buza Barna kivételével, ki a beteg pártvezér ápolására hirt maradt.

Mint értesülünk, folyó hó 19-én vasárnap nyílt meg GROSZ DEZSŐ a városi házával szemben (Török timár házában) dusan felszerelt női-divatáruházát. Grósz ur a helybeli és vidéki piszokos szerzett bő szakmamerstével raktárt úgy állította össze, hogy közönségünk minden rétegének szükségletét teljes mértékben kielégítkei és alapos a feltételünk, hogy cége izléses árú és olcsó szabott ára révén rövid időn belül hőlgyeink kedvenc bevásárlási forrása lesz.

Hazaküldött papok. Az általaános mozgósításkor Bereczky László újavárosi, Ifjú Nagy Károly belvárosi református lelkészek, Kivinyi Lajos és Wéber Péter katolikus papok is bevonultak. Ma mindannyian hazajöttek, mert öregebb papok vannak előjegyzésben, kik a háboruba induló katonaság lelki szükségletét ellátják.

A hidőrző katonaság ellátása. Brauer Gusztáv tartalékos hadnagy vezetése alatt 45 katoná őrzi a makói Maros hidját, kiknek fele makói. A katonák ellátásáról Makó város gondoskodik s Erdély Józsefet bízza meg, hogy minden tekintetben megfelelő ellátást kapjanak.

Elmebajos szerencsétlensége. Hobola József szegénymenházi ápoló tegnap felmászott a menház öt méter magas tetéjére, honnan olyan szerencsétlenül esett le, hogy nyakát törte.

Adomány a belvárosi református templom részére. Városunk polgármesterének a felesége Galambosné, Szöllőssy Vilma a belvárosi református templom számára egy remek kézi munkájú urasztala és szőszterítőt adományozott.

Anyakönyvi hírek. Házasságot kötöttek: Thomas Imre Rubner Máriával. Elhaltak: Martonosi Péter 58 éves, Nagy Sándor 57 éves, Szirbik Mihály 62 éves korában

Hogyan leszünk 100 esztendősek? Válasz: igyék naponta 2 - 3 palack

Szent István duplamalátasört.

Ez nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de osodálatos gyógyhatása is van idegesség, étvágyhiány-, vérszegénység, álmatlanság- és gyomor-bajoknál; igen ajánlatos lábbadozó betegeknek és szoptató nőknek is. Ezen világhírű sört a Kőbányai Polgári Serrfőzde gyártja. Kapható kizárólag

IRITZ SAMUEL özv. cégnél.

Zeitler Rudolf és társai gőzmalom és jéggyár részv.-társaság Makó.

Van szerencsénk a jégvásárló t. közönség tudomására hozni, hogy a jéggyártást és kihordást már megkezdtuk és

kristálytisza műjég

malmi irodánkban (36. telefonszám) megrendelhető. Kisebb mennyiségű jég a malomtelepen és városi tiszt-üzleteinkben kapható. 50 kilóig a jég ára 4 fill., ezen fölül mennyiségű 3 fill.

Unguvan Ela.

Oláh név alatt magyar lélek.

Megérdemli, hogy a cimben nagy betűvel örökítsük meg a nevét - Unguvan Elának. Pedig a neve se magyar, beszélni meg úgy beszél a magyar nyelvet, mintha egyszerűen kiakarna törni a - nyelve. - Felháborodva jön be a sorok írójához:

- Halta, mi van a pápa? - A szerb pópát fogták, elvitték csindörök. Megkötik a kék, úgy vitték a pápa Nagylakra. - Meri kutya, bírtang ember a pápa. Itt il, itt eszi kenyir a Magyarország s nem akar pápa mégse leni magyar. Ugy kei gazember. Mind bírtangi kei, aki nem magyar leni akar.

Mondja Unguvan Ela s csakugy toporzékol s nekirörösödik haragjában.

50-60 év körüli idős asszony Unguvan Ela, ez a magyarcsanádi özvegy asszony. Oláh a neve s oláh a nyelve, de a lelke tiasta, igaz magyar lélek. Megérdemli, hogy igaz megbecsüléssel emeljünk kalapot előtte

Milyen szolgálatra kötelező a lakosság háboru esetén?

Az 1912. évi LXVII. t.-c. megállapítja, hogy mozgósítás, valamint hadiállományra való kiegészítés esetében a fegyveres erő szükségleteire, valamint a védelmi intézkedések foganatosítása végett a nem hadieszolgálatban álló polgárok milyen szolgálatokra kötelezhetők?

Hadicélokra szükséges személyes szolgálatok teljesítésére, de csak akkor, ha a szükséglet a rendelkezésre álló önkéntes munkásokból vagy népfelkelésre kötelezettekkel nem fedezhető, minden munkahépes, a férfinemhez tartozó polgári egyén kötelezhető, aki életének ötvenedik életévét be nem töltötte. A fiatalabbak az idősebbek előtt és a lehetőségig oly egyének veendőik igénybe, akik rendszer foglalkozásuknál fogva az illető munkák elvégzésére alkalmasak.

Nem tartoznak ilyen szolgálatok teljesítésére szellemileg vagy testileg alkalmatlan egyének, közszolgálatosok, lelkészek és akik nemzetközi szerződésből ilyen szolgálat alól mentesítve vannak.

Sa át községükön kívül hosszabban tartó munkára és szolgálatokra nem alkalmazhatók: önálló mezői gazdák, gyár- és ipartelepek birokosai és azok, akik különös tekintetbevételt érdemlő családi viszonyaikkal fogva családtagjaik veszedelmesezése nélkül nem maradhatnak távol.

Ha a hadsereg céljaira valamely szállítási vagy közlekedési vállalatot, ipari, egyéb üzemtelepet vesz igénybe a kormány, az illető cégnél alkalmazott összes személyek tartoznak továbbra is szolgálattal teljesíteni.

A személyes szolgálattal kötelező karterítés jár, az elrontott vagy megrongált munkaszerekért pedig megfelelő kárpótlás adandó. Az illetők hátramaradtjai ugyanolyan elbánásban részesítendők, mint a hivatalos katonai személyek. A szolgálat ideje alatt a családtagok ugyanolyan segélyben részesítendők, mint a katonai személyek családtagjai.

Aki személyes szolgálatra van berendelve, katonai fegyelem és katonai büntető bíraskodás joghatálya alatt áll.

Minden jármű és bármilyen vontatásra alkalmas állat birokosa kö-

telezhető, hogy járművét megfelelően felszerelve fuvarozásra átengedje. Ha a birtokos a törvény szerint személyes szolgálatra is kötelezve van, a fuvarozást, vontatást, állatvezetést személyesen köteles teljesíteni vagy maga helyett megfelelő helyettesítést állítani. Az igénybevételért megfelelő megtérítés jár.

Automobilok tulajdonosai kötelezettek, hogy kocsijukat soffitrel együtt a fegyveres erő céljaira teljesen felszerelve, megfelelő térítés ellenében, azonnal átengedjék.

Nem foglalhatók le azok az autómobilok, kocsik és egyéb járművek, amelyek a posta, közegészségügyi intézmények, tűzoltók, lelkészek, orvosok és állatorvosok hivatásuk teljesítésére használatban.

Üzem- és ipartelepek birtokosai kötelezettek, hogy kivételes esőokra telepüket az egész személyzettel együtt használatra átengedjék.

Bármilyen magántulajdon, ház, lakás, telek, épület, vasút, közlekedési eszköz a hadsereg céljaira azonnal lefoglalható vagy kisajátítható. Ennek az eljárásnak külön rendeletben állapították meg. Beszállásosai számára a békekor fennálló törvényes rendelkezések irányadók. A csapatok táborozására és kiezletük elhelyezésére becsátandó.

Háztartással biró lakosok kötelezettek, hogy személyes szolgálatra igénybevevett egyéneknek élelmet nyújtsanak. Az élelem mértéke és ára rendeletben fog megállapíttatni.

Élelmi cikkek a hatóság felszólítására azonnal átadandók.

Ugyanez áll a takarmányra és a közlekedésre is. A községek kötelesek a betegeket ápolás alá venni, kórházakat a fegyveres erő céljaira tartoznak átengedni.

Hadieszolgálatok teljesítésére kényszereszközöket is lehet alkalmazni. A szolgálat megtagadása azonnal katonai büntetőeljárás alá tartozik.

Látó ebből, hogy a magántulajdon szentsége háboru esetén egyszerűre megcsúszik és hogy minden polgárember, még ha sohasem volt is katoná, berendelhető személyes szolgálattal végzésére.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelmei.

(518)

76. fejezet.

A verembe szorult farkas.

Ez is üres volt. Most az udvart járta be.

A hátulsó udvaron lépcsőről lépésnyire meglátáztott a Piroksa lábnyoma, a mint éjjel az erdőbe ment.

Guuzti követie a lábnyomokat.

A hátulsó kapu nyitva volt, kiment az erdőbe. Itt már össze volt taposva a hó és vércseppek pirosították rajta.

- A házból egyedül jött ki, az a lábnyomából ítélve bizonyos. De mi történt ide kint? Megölték? ... Oh, ha ezt a bátyám megtudja, agyonver! ... Hátha még Szappanos Illés falébe jut! ... Negy, igen nagy dolgoknak kellett történnie, sietek a rendőrségre, talán ott már tudnak valamit ...

Azután pillanatra elgondolkozott.

- A rendőrségre? Töprekedett. Hátha éppen a rendőrség jár itt? De ugyan hogy járhatott volna? Piroksa itt tartogatásáról senki sem tudott, a villában gys-

nus alakok soha meg nem fordultak, csöndes és tisztességes nyaralónak látszott ez mindig és mindenki előtt. Csavargó utonállók kezébe került Piroksa, ezek vitték el... De miért vitték volna? Pénze és ékszere nem volt... Ah, megvan! A lakást rabolták ki, megyek megnézem mi hiányzik az asztalfiókból, az pézsesládából az ezüstszeműk közül...

És sietett vissza. Amint a hátulsó udvar kis kapujához éri, a villa udvarából beáradó fény meglepetéssel fogja meg. A kerítéshez lépült és figyelni kezdett.

A kerítés hasadékaán keresztül két lovasrendőrt pillantott meg. Eppen lovaikról szálltak le s a közeli fák egyikéhez erősítették a kantáraziját.

Míg a kapitány és vizsgálóbíró urak kijönnek, mondja az egyik, tüzet kellene raknunk a konyhában, mert cudar hideg van.

(Polyt. köv.)

Két tanuló fizetéssel

Kocsis Mihály üvegkereskedőnél felvételük.

Hirdetmény.

A makói izraelita hitközség pályázatot hirdet a Dessewffy-terem leendő, jelenleg Purjesz Ede által birtokbéliesség bérletére.

A bérleti időtartam folyó évi november hó elsejétől kezdődő három év.

Zárt ajánlatok a hitközség legközelebbi iródszobájában augusztus hó 4-ig adandók be.

Legjobb elsőrendű **kőbányai sörök** eredeti gyári töltésű, leg gondosabban tisztán fejtve kisebb és nagyobb mennyiségben Iritz Sámuel özv. kőbányai sörőraktárában szerezhetők be - a legelőnyösebb árak mellett.

Értesítés! Az aratási és cséplési időnyre legjobb minőségben, minden minőségben, olcsó árakban a régi elismert jó hírnevű Iritz Sámuel a legméltányosabb árban szerezhetők be. Továbbá figyelemre méltó eredeti kőbányai gyári töltésű, legjobb minőségű

Kristály, Malátá és Duplamalátá sörök szintén nálam szerezhetők be a legelőnyösebb árakban. Teljes tisztasággal **IRITZ SÁMUEL ÖZV.**

Üzlet áthelyezés. Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy **szabó üzletünket**

a Makói Takarékpénztár épületéből a Söldpárcsra (Andrei Márton üzlete mellé) helyeztük át, hol raktáron tartunk bel- és külföldi szövötteket nagy választékban. Saját készítésű kész férfi és gyermekruhákat. Külön mértékosztály magyar és német szabóságra. Vevőinket szolid és pontos kiszolgálásról biztosítjuk. Teljes tisztasággal

Faludi Imréné és társa férfi szabó.

Munkaidő beállítával a legjobb munkáspálinkák

a „KORONA”-depóban kaphatók. Dacára az általános drágaságnak, a „Korona”-depóban az elismert jó pálinkák és borok a régi árban kaphatók. Különös figyelmbe ajánlja a közönségnek saját főzései tiszta törköly, szilva és seprő pálinkáját. Eredeti gyári töltésű kitudó sörök jutányos árban kaphatók.

Első magyarországi sirkőgyár.

Nálam az összes márvány- és
:: **granit sirkővek** ::

25%-al olcsóbban kaphatók mint eddig voltak, mivel azokat újonnan berendezett gyáramban magam készítem.

Vasbeton sirkőlokat

6 személyre, 25 évi felelősség mellett 800 kor.-ért vállalom 3 évi törlesztésre, kamatmentesen.

GLÜCK LAJOS
Makó, Szegedi-utca, saját bez.

ÜZLET ÁTHELYEZÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy

óra- és ékszer-üzletemet

május 1-én Böhm-házból Ott Károly mellé, Kertész Áldár újonnan épített házába **HELYEZTEM ÁT.**

Amúdon a legjobb és legpontosabb kiszolgálásról előre is biztosítom, a megérdemelt közönség szilva pártfogását kérve, kiváló tisztelettel

ZABLAHOVSZKY SÁNDOR
órák és ékszerész.

Javításokat a legszakszerűbben és legpontosabban ... végzem. ...

A raktáron levő ékszerárúkat a legolcsóbb árban ... árusítom. ...

